

L'aigua virtual

JESÚS
Badenes

Miri la tassa de café que té al davant. Està a punt de consumir 140 litres d'aigua. A tot el procés per produir aquesta tassa de café —des que es planta fins que arriba a la barra de bar en la qual em llegeix— s'ha consumit tanta aigua com la que farà servir avui al lavabo i per dutxar-se. El professor John Anthony Allan ha difós la teoria de «l'aigua virtual» per posar de relleu les repercussions que té el desenvolupament de la societat i el consum de l'aigua. Al final del dia, comptant l'aigua consumida i els productes que ha fet servir, vostè generarà —i jo també— una despesa de 6.000 litres d'aigua. Tres vegades més que un xinès. Allan planteja que, en lloc d'invertir mil litres d'aigua per fer un quilò de blat, hauríem d'importar-lo de llocs on l'aigua es regenera fàcilment. També podem esperar que ploqui el triple que a la Xina. O seguir barrallant-nos.

JULIO
Manegat

Tafanejant entre les meves antigues joies bibliogràfiques —per a mi són autèntiques joies— em va venir de nou a les mans una d'aquestes obres que de generació en generació han pertangut a la família: *Teatro social del siglo XIX*, en primera edició datada a Madrid el 1846. Quin avantpassat meu la va adquirir aquell any? Impossibile descobrir la seva ombra entre les ombres del passat. Aquesta obra va estar a les seves mans i després va anar passant d'unes mans a unes altres fins a arribar a les del meu pare i després a les meves.

El seu autor, don **Modesto Lafuente y Zamalloa**, va ser un home en veritat curiós i interessant. Havia nascut el 1806 en un poble lleonès i va morir a Madrid el 1866. Va fundar un diari satíric titulat *Fray Gerundio* i va ser aquest nom el que don Modesto va escollir com a pseudònim per a algunes de les seves obres. Home de vasta cultura, catedràtic de Filosofia i també de Teologia, acadèmic de la Reial Acadèmia de la Història i de la de Ciències Morals, va ocupar així mateix el càrrec de membre del Consell d'Estat.

Va escriure una monumental *Historia de España* en trenta volums, obres teatrals, poesia, articles... Però la seva popularitat es

Fray Gerundio

va deure sobretot al seu talent satíric, principalment exposat en els dos toms del *Teatro social del siglo XIX*, signats per Fray Gerundio i que, sota el títol, insereix aquests senzillíssims versos: «*Casi siempre riendo, / pocas veces llorando, corrigir las costumbres deleintando*».

En la nostra època tan inquieta i turbulenta, desorientada i perillosa, ha estat un consol vital ficar-me en aquestes sucoses pàgines —il·lustrades amb uns dos-cents magníficament divertits gravats, realitzats en fusta— que porten, amb el valor del testimoni directe, i no com acostumen ara tantes novel·les, a una època, a un paisatge social, humà, costumista, vital, en què s'uneixen personatges ficticis o reals. Personatges són que amb freqüència dialoguen amb el mateix autor, que narra en primera persona. Així, el llec de Fray Gerundio, Pelegrin Tirabeque i don Magin, don Frutos, fra Antolín, don Tadeo, don Lucio Landas i tants altres.

► «*Tornar a aquestes pàgines, superficialment llegides en la meva joventut a la biblioteca paterna, ha estat viure una festa generosa en somriures*»

El més interessant és veure com en les seves sàtires, agudes, irònicament amargues a vegades, no només contemplem el segle XIX, sinó que, salvant circumstàncies pròpies de l'època, també veiem reflectit en sàtires escrites o dibuixos, paraules, crítiques i costums, el nostre propi segle XXI. Així diu Fray Gerundio: «*El siglo XIX se va corrompiendo a toda prisa, y esta y no otra debe ser causa del vasto mal olor que va dejando en su marcha*».

Particularment, tornar a aquestes pàgines, superficialment llegides en la meva joventut a la biblioteca paterna, ha estat viure una festa generosa en somriures, en riallades, en petites amargures, en meditacions, en realitats rotundes de l'ahir de 1846 i l'avui. Bé poden sintetitzar l'esperit de tan curiosíssima obra les següents paraules, vàlides per a tots els temps i tantes vegades repetides: «*Hay más parte de farsa en lo que se representa fuera de los teatros que en lo que se representa en los teatros mismos*».

Llàstima que aquesta obra-joia biogràfica no sigui assequible als lectors d'avui. Deu ser, és clar, a la Biblioteca Nacional, potser també a la de Catalunya, i en disperses col·leccions privades. Si un editor s'aventurés a treure una edició facsimil... Encara que es tracta d'un menjar literari tan exquisit que em temo que en el real carrer tindria pocs comensals. I és una llàstima perquè en les sàtires d'ahir podem trobar moltes lliçons per a avui.

Dependència a la turca

JOAQUIM
Bonaventura
i Ayats *

El dimarts de la setmana passada vaig anar a dormir amb molt de mal de cap i el dimecres al matí en llevar-me vaig veure que alguna cosa passava. La qüestió està que des de llavors parlo i entenc perfectament el turc. Mai m'hi havia trobat. És una cosa molt estranya i admeto que estic una mica preocupat. La poesia turca, per exemple, està centrada el meu interès d'una manera inesperada. Sense adornar-me'n m'he fet amb els clàssics de la literatura d'aquell país i estic tot el dia enganxat a la Viquipèdia, la versió turca naturalment.

Ahir vaig dir-ho al metge de capçalera i m'ha receptat un medicament que és nou i que de moment no ha fet cap efecte. No tinc cap inconvenient a tenir un domini absolut sobre el turc, que és molt interessant, sinó a poder entendre el funcionament de la llei de l'autonomia personal i la dependència. Llegint les instruccions del medicament no posa enlloc que t'ajudi a entendre allò que és difícil d'aprendre, però sembla que amb el temps hi pot ajudar una mica. El metge m'ha dit que hi torni la propera setmana, que vol veure la cara que faig.

Vivint com visc en aquest país, seria lògic que entengués aquesta llei, encara que passin coses estranyes, com ara que cobris 0,99 euros al mes, situació viscuda per un company de Barcelona. També una amiga de Girona no entén que fa uns mesos li concedessin un complement de 89 euros per compensar la seva pensió de misèria i ara per cobrar l'ajuda a la dependència els els descomptin novament. Està feta un embolic. Jo l'he telefonada per explicar-li la meua malaltia amb la llengua turca i encara s'ha quedat més amoïnada del que estava. —Només falta que m'aixequi un matí d'aquests parlant alguna cosa estranya, i amb la pensió que tinc, m'ha dit ella...—. També li han receptat les mateixes pastilles que a mi.

M'han dit que tingui paciència. Diuen que amb la cosa turca no saben massa bé què hi podran fer, però que en poques setmanes podrà entendre perfectament la llei de la dependència i totes les seves magnífiques prestacions. El metge m'ha demanat que tingui una mica de fe, que els medicaments avancen molt de pressa i el que estic prenent és una cosa potent i que m'ajudarà. He pensat que també podria dir-ho a la gent del Departament d'Acció Social i Ciutadania, però em penso que estan molt ocupats en altres prioritats; potser hi trucaré passant l'estiu a veure si en fan un cop d'ull.

Mentrestant i per passar l'estona ja he fet diverses subscripcions als diaris d'Istanbul i també d'Ankara. Ja sé llegir l'horoscop i tot!

* Vicepresident de MIFAS

CARTES AL DIRECTOR

Anglès i els descomptes per als estalviadors

Això sí que és una bona mesura, la que ha pres l'Ajuntament d'Anglès, crec que la resta dels ajuntaments haurien de prendre nota, i premiar els qui consumeixin menys aigua en lloc de castigar-nos, que és el que ens ha passat a nosaltres, a Can Carbonell, per uns quants ens castiguen a tots.

—**Antònia Morral Agustí**. Caldes de Malavella.

Què li han fet, al riu?

Recordo allò d'en Serrat; «Pare, digueu-me què li han fet al riu que ja no canta?». Quan veig el nostre Ter, en diferents punts de les terres gironines, que va trist, amb tan poca aigua, m'enfado. I, tal i com explico als meus alumnes, «les responsabilitats civils i penals» de certes coses que no funcionen (d'aquelles que s'haurien d'haver previst, de les negligències comeses, dels silencis injustificats) no són pas atribuïbles només a «la manca de pluja».

No hem pas de fer com aquells «militars de broma» que, a la «mili», si algú es feia mal travessant la «pista americana» la posaven sota arrest, com si en fos responsable. No, això no: no castigarem el cel perquè hagi plogut menys darrerament.

Però, en canvi, no siguem fallços: les aigües perdudes, malmeses, les que —essent per a consum humà— s'embruten a les fàbriques, les que no s'havia sabut preveure que ens caldrien, etc., aquestes «errades» sí que en tenen de «res-

ponsables». Tota acció humana lliure en té un, de responsable, i —en aquests casos— volent, s'hi pot arribar: són els càrrecs polítics o els tècnics que cobren dels nostres impostos per fer-ho bé, per treballar amb competència, per fer-nos viure millor.

No proposo cap «cacera de bruixes», però... i si comencéssim a demanar «responsabilitats civils» a qui en cobra per assumir-les? I si els passem la «factura» als polítics i funcionaris?

—**Xavier Serra**. Professor de Filosofia. Girona.

Llei d'Educació

L'avançprojecte de Llei d'Educació, elaborat pel Govern de la Generalitat, condona els concerts educatius que l'ensenyament sigui mixt. Això vulnera la Carta dels Drets fonamentals de la UE, subscripta per Espanya, la qual reconeix el dret dels pares a educar els seus fills d'acord amb les seves conviccions religioses, filosòfiques i pedagògiques, ja que un criteri pedagògic és l'educació diferenciada per sexes. Però a més s'equivocuen. Els centres amb ensenyament diferenciats solen ser col·legis de prestigi amb excel·lents resultats acadèmics, en els quals, gràcies al concert, tenen cabuda moltes famílies d'escassos recursos, incloses també les d'immigrants. Que passarà si se'ls rescindeix el concert? Que continuaran funcionant, encara que disminuiran el nombre d'alumnes en ser més selectius, atès que no podran acollir immigrants ni alumnes amb problemes especials, els quals hauran de ser escolaritzats en centres públics. Amb la qual cosa, els centres amb ensenyament diferenciats

incrementaran la seva qualitat i milloraran encara més els seus rendiments acadèmics. Com ocorre en els països anglosaxons en els quals, en el rànquing que s'elabora anualment sobre qualitat dels col·legis, els primers llocs els ocupen sempre centres només de noies o de nois. En definitiva, que es transformaran en col·legis d'elit, no perquè ho vulguin, sinó perquè la «preocupació social» del tripartit els haurà obligat a ser-ho.

—**Anna Batista Majem**. Girona.

Responent al Sr. Federic Moreno

Llegint la seva carta em vénen al cap dos noms, Polaris World i Marina d'Or. Segons el que vostè ha exposat, acabarem tenint un Sant Feliu World o si ho prefereix Sant Feliu d'Or.

Em sembla molt trist que des dels anys de «Benidorm el bressol del turisme» no hàgim sabut maniar en altre sentit i estiguem àdhuc amb la idea que hem de viure del turisme sobretot el que ve de fora, aquest turisme que ha vingut sempre a Espanya a destrossar-lo tot. Com a mostra, a Sant Feliu tot el que hi ha construït sobre el masís que comprèn la punta Garbí fins a cala Vigatà (i després la mansió Thyssen) (incloc l'hotel Eden Roc propietat d'un «turista» Alemany), ha estat construït respectant el medi ambient, no hi ha més que treure el cap per treure el cap pel mar i veure'l, igual que la preciositat de Peñíscola, on faja temps Dons Diners va guanyar la batalla, i com molts altres llocs on Dons Diners està guanyant la batalla o ja l'ha guanyat fa temps...

Si aquesta és la idea que té de desenvolupament sostenible, dintre de molt poc no hi haurà ni tan sols llocs on els seus «turistes» podran bussejar i gaudir de les preciositats del mar igual que ja està passant en altres llocs que pensaven que viurien eternament del turisme com és el mar vermell, on tot just queden zones per visitar que no hagin estat sobreexplotades per Dons Diners.

Solament li demano que si d'aquí a uns anys Dons Diners ha pogut amb Donya Naturallesa tingui l'honestat de contar als seus fills / nets que va ser Dons Diners el qual ens va dur on arribarem indubtablement si no es paren les atrocitats que s'estan cometent amb fins purament econòmics. Quant a les reserves marines, solament funcionen si són integrals i es respecta la vida salvatge, sinó el que tenim són petits zoològics, on un grup de turistes van a fer fotos i s'enduen algun record. D'altra banda espero que el meu fill s'aficioni a fer passejos per la muntanya (bé el que queda d'aquesta perquè Dons Diners és molt capritxós i també li llença el bosc). El que més por em fa, no és que Sant Feliu acabi convertit en una atracció turística ja que això al cap i a la fi és decisió d'un ajuntament i aquí poc es pot fer, sinó que a vostè li sembla sensacionalista el video dels 9000 quilos d'orades matades quan anaven a fresar i li sembla de ciència-ficció el que comento de les peixateries que venen peix il·legal. Perquè això significa que hi ha més gent que opinarà com vostè, i si és així Dons Diners té ja molt treball fet, i ara solament li queda esperar per recaptar.

—**David Huelves Ramos**. Associació Espanyola de Defensa de la Caça Submarina.